

19.04.2004

Oikeusministeriö

ad 21.04.2004
2/481/2004
OMD12:00/2004 davo

Viite

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 2/481/2004

Asia

Hallituksen esitysluonnos keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyyn yleissopimukseen liitettävän pöytäkirjan hyväksymisestä

Oikeusministeriö on pyytänyt ulkoasiainministeriön lausuntoa hallituksen esityksestä keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyyn yleissopimukseen liitettävän pöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Pöytäkirjan tarkoituksena on tehostaa ja helpottaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä kansainvälisessä oikeusavussa rikosasioissa. Ulkoasiainministeriö keskittyy lausunnossaan lähinnä hallituksen esityksen muotoa koskeviin seikkoihin, yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin 2. jaksosta eteenpäin. Esityksen asiasisällöstä toimivaltaiset ministeriöt ja muut tahot lausunevat yksityiskohtaisemmin.

Otsikko ja Esityksen pääasiallinen sisältö -jakso

Hallituksen esityksen otsikkoon tulisi lisätä viittaus lakiin pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esitetään, että esitysluonnoksen otsikko muutettaisiin muotoon: "Hallituksen esitys Eduskunnalle keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyyn yleissopimukseen liitettävän pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta". Esityksen pääasiallinen sisältö -jakson viimeisen kappaleen voisi toisesta lauseesta lähtien korvata ja täsmentää seuraavasti: "Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin pöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan."

Yleisperustelut

Yleisperustelujen **Johdanto**-jakson viimeisessä kappaleessa perustellaan pöytäkirjan voimaansaattamista blankettilailla. Lähtökohtaisesti Johdanto-jakson tulisi sisältää vain yleisen luonnehdinnan siitä, mistä esityksessä on kysymys. Koska pöytäkirjan voimaansaattamista blankettilailla perustellaan yksityiskohtaisesti myös Yleisperustelujen Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset -jaksossa ulkoasiainministeriö katsoo, että Johdanto-jakson viimeisen kappaleen voisi poistaa ja asiaa käsitellä keskitetysti Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset -jaksossa.

Hallituksen esitysluonnoksesta puuttuu kokonaan **Nykytilan arviointi** -alajakso. Ulkoasiainministeriön käsityksen mukaan esityksen luettavuutta parantaisi se, jos esitykseen lisättäisiin tällainen alajakso (esim. uusi 2.3 -alajakso), joka sisältäisi kokonaisarvion vallitsevasta tilanteesta ja lyhyesti esittäisi perustelut lainsäädännön uudistamiselle.

Yleisperustelun **Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset** -alajakson 3-9 kappaleissa käydään läpi pöytäkirjan sisältö artikla artiklalta. Kyseisessä alajaksossa tulisi lähtökohtaisesti selostaa ainoastaan keskeiset ehdotukset. Koska pöytäkirjan artiklojen sisältö käydään läpi yksityiskohtaisesti Yksityiskohtaiset perustelut -jaksossa, voitaisiin ulkoasiainministeriön käsityksen mukaan Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset -alajaksoa lyhentää ja selostaa siinä ainoastaan keskeisiä ehdotuksia.

Valtiosopimuksia koskevissa hallituksen esityksissä tulisi vakiintuneen käytännön ja valtiosopimusta koskevien hallituksen esityksen laatimissuhteiden mukaisesti selostaa sopimuksen kansainvälistä neuvotteluprosessia. Tämä voitaisiin tehdä **Asian valmistelu** -jakson erillisessä alajaksossa. Esitysluonnosta tulisi tältä osin täydentää.

Yksityiskohtaiset perustelut

Ulkoministeriö esittää, että Yksityiskohtaisiin perusteluihin lisättäisiin vakio-otsikko 2. *Lakiehdotuksen perustelut*. Voimaantulo- jakson jälkeen tulisi lisätä vakio-otsikko 4. *Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys* sekä muuttaa Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus -jakso alajaksoksi 4.1 ja Käsittelyjärjestys-jakso alajaksoksi 4.2. Lisäksi ponsilauseen jälkeen tulevaa lausetta tuli täydentää seuraavasti: "*Koska pöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus*".

Esitykseen sisältyvän voimaansaattamislain pykälät on otsikoitu. Ulkoasiainministeriö pitäisi toivottavana sitä, että blankettilakien muotoilussa noudatettaisiin yhdenmukaisuutta. Blankettilakien pykälä ei ole lainsäädännössä vakiintuneessa käytännössä otsikoitu.

Lakiehdotus

Ulkoasiainministeriö katsoo, että lakiehdotuksen otsikosta tulisi poistaa sanat "*ja pöytäkirjan soveltamisesta*". Laki ei sisällä aineellisia säännöksiä pöytäkirjan soveltamisesta, vaan siinä säädetään ainoastaan mahdollisuudesta valtioneuvoston asetuksella säätää, että lakia sovelletaan ennen pöytäkirjan kansainvälistä voimaantuloa Suomen ja pöytäkirjan 13 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaneen jäsenvaltion välillä. Ulkoasiainministeriön käsityksen mukaan pöytäkirjan soveltamisen mainitseminen lain otsikossa on näin ollen tarpeetonta ja saattaa antaa väärän kuvan lain sisällöstä.

Osastopäällikkö

Irma Ertman

Lainsäädäntösihteeri

Tiina Jokinen

LIITTEET

-